

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 1-ej po południu z wyjątkiem niedziel i dni świąt, czynch.

BIURA REDAKCJI I EKSPEDYCJA ul. Chorążczyzna 31.
ADMINISTRACJA ul. Podwałe 3. — Egzemplarze gazety do na-
bycia w Ekspedycji ul. Chorążczyzna 31, w biurze dzienników S.
SOKOŁOWSKI I SKA Jagiellońska 7, w biurach dzienników i trafi-
kach. — Listy należy frankować.

Reklamacje otwarte wolne od opłaty. — Konto P.K.O. Nr. 141.690.
Telefon Redakcji Nr. 178. — Telefon Administracji Nr. 73.

Cena egzemplarza
w mieście
i na prowincji

40 Mk

PRENUMERATA:

	miesięcznie
we Lwowie bez dostawy	850 — Mk.
we Lwowie z dostawą	950 — Mk.
z przesyłką pocztową w Polsce	950 — Mk.
z przesyłką pocztową w innych państwach	1600 — Mk.

Wszystkie ogłoszenia przyjmuje Administracja „Gazety Lwowskiej”, Lwów, ulica Podwałe 3, w godzinach od 8—2 i 5—7 i biuro S. Sokółowski i Ska ulica Jagiellońska 7.

Bitwa warszawska.

(Szkic historyczny.)

(I.) W historii narodów są zdarzenia, których blasku nie przyćmi czas ni zapomnienie, wielkości nie umniejszy sąd dziejopisów.

Są to chwile największego napięcia woli i ducha w zmaganiu się o istnienie, ich nateżenie i siła przejawiona w czynie jest świadectwem życiowej mocy narodu, zasadą trwałości Państwa.

Zdarzenia takie stają się krynicą sił moralnych, która pokoleniom następnym daje moc i otuchę do wytrwania i zwyciężenia w najbardziej beznadziejnym położeniu.

Tem jest Grunwald, symbol ocalenia przed najazdem Zachodu i Bitwa Warszawska, symbol ocalenia przed najazdem Wschodu. Oba te zwycięstwa równe sobie doniosłością skutków streszczają całość dziejów naszych, wskazując niebezpieczeństwa stale grożące państwowości polskiej, dając wiarę w naród i jego moc ostanienia się.

Tej nauki dziejowej wyrzekać się nie wolno; winna ona być przedmiotem częstych rozważań, źródłem doświadczeń, podstawą narodowego wychowania. Kształcąca i twórcza jest jednak tylko historia prawdziwa, wolna od wpływów osobistych, wyzbyta legend, niepoddająca się sugestii tendencyjnych sądów i dążeń.

Prawdy tej należy poszukiwać w pierwszym rzędzie w odniesieniu do Bitwy Warszawskiej, ze względu na jej wysoce pouczający charakter i rolę, którą odegrała już nie tylko w dziejach naszych, ale i w losach powojennych Europy. Prawdnie tej jednak w okazaniu się stoi na przeszkodzie świeżość zdarzeń, a przeto niezmiernie duża ilość subiektywnych komentarzy i zainteresowań.

Kto chce przeto pisać o Bitwie Warszawskiej z zamiarem poszukiwania prawdy, a nie w imię jakichś ubocznych tendencji, musi w pierwszym rzędzie odrzucić całą tę skorupę baśni, fałszów i posadzeń, w którą obleczono rzeczywiście tego wielkiego czynu wojennego, musi sięgnąć do źródeł i z ustalonych faktów układać mozaikę, odtwarzającą zdarzenia dziejowe.

Tło i geneza Bitwy Warszawskiej. Na wiosnę 1920 r. jasnym było dla wszystkich, że rok już trwająca wojna polsko-rosyjska dobiega swego kulminacyjnego momentu i rozstrzygnięcia.

Sowiety, zwycięskie na wszystkich frontach wewnętrznych, dysponują całością swych sił dla zdławienia Polski. Ona jedna jeszcze opiera się ich władztwu, wzbrania triumfującemu komunizmowi dostępu do Europy.

Zjazd komunistyczny w Moskwie na początku 1920 r. wydał wyrok na Polskę. Trocki zapowiada jej zagładę w liście do komunistów francuskich, Lenin w styczniu w swym przemówieniu w Moskwie powiada, że „po zupełnym rozbiciu Kołczaka i Denikina gniew ludu rosyjskiego zwróci się przeciwko Polsce i wówczas wystarczy jednego potężnego rozmachu miotły armii frontu południowego i północnego, aby zgnieść zupełnie i zetrzeć z powierzchni ziemi ten drobiazg”.

Wiadomości, zebrane przez Oddział II. Polskiego Naczelnego Dowództwa, wykazują intensywną pracę władz sowieckich nad poprawianiem warunków transportowych na liniach, doprowa-

Czesi nie chcą porozumienia w sprawie Jaworzyny.

Oświadczenie Komisji polskiej.

Warszawa. (PAT.). Polska komisja jaworzynska odbyła dnia 6. bm. posiedzenie, na którym uchwaliła ogłosić następujące oświadczenie (w skróceniu):

Przy wykreslaniu przez międzysojuszniczą komisję delimitacyjną granicy na terytorjum plebiscytowym Orawy i Spisza, okazała się konieczność ze względu na żywotne interesy ludności granicznej rektyfikowania tej granicy przez wymianę poszczególnych miejscowości. W szczególności wysunęła się sprawa wymiany cięższej wyraźnie ku Polsce gminy Jaworzyny na gminy Kacwin i Niedzice. Sprawa ta stała się również przedmiotem rokowań Rządu polskiego i czechosłowackiego, zakończonych podpisaniem umowy w dniu 6. listopada 1921 r. Rząd polski i czechosłowacki umówiły się, iż będzie powołana przez oba te rządy specjalna komisja rzeczoznawców, która po należytem przestudowaniu odnośnej kwestji zjedzie się dla wygotowania wspólnej propozycji załatwienia spornej sprawy. Komisje rzeczoznawców zostały przez oba rządy zamianowane. Po ukończeniu przedwstępnych prac komisji polskiej, Rząd polski, za pośrednictwem poselstwa w Pradze, dwukrotnie zawiadomił rząd czechosłowacki, że komisja polska gotowa jest do zejścia się z komisją czechosłowacką, a równocześnie zakomunikował powyższe przewodniczący komisji polskiej w Warszawie. Z powodu jednak nieukończenia prac przez komisję czechosłowacką, przygotowań do konferencji genueńskiej i wyjazdu szeregu członków komisji czechosłowackiej za granicę, wreszcie wewnętrznych trudności, rząd czechosłowacki nie uznał za możliwe rozpoczęcie natychmiastowych wspólnych narad obu komisji. Wobec tego zaś, że wpływał termin 6-miesięczny, przewidziany w a-

neksie B., do umowy z 6. listopada, rząd czechosłowacki zgodził się na przedłużenie tego terminu do 6. sierpnia br. Równocześnie na skutek wspólnego demarche posłów polskiego i czechosłowackiego w Paryżu, zgodziła się również konferencja ambasadorów odroczyć na 3 miesiące swoją decyzję. Pomimo jednak wielokrotnych urgensów i interpelacji nie udało się i w tym okresie 3-miesięcznym doprowadzić do spotkania obu komisji, a to na skutek przewlekania sprawy ze strony czeskiej i odmowy ustalenia terminu zebrania się obu komisji. Wobec zbliżania się terminu 6. sierpnia, polska komisja jaworzynska zebrała się dnia 21 lipca br. i zwróciła się do rządu polskiego ze stanowczym wezwaniem, aby rząd polski natychmiastowe ustalenie przez rząd czechosłowacki terminu zejścia się polsko-czeskiej komisji jaworzynskiej, tak, aby sprawa przed 6. sierpnia mogła być polubownie załatwiona. Poseł Piltz dnia 23. lipca zażądał definitywnej odpowiedzi, kiedy spotkają się obie komisje, względnie w jaki sposób rząd czechosłowacki ma zamiar wykonać punkt B. aneksu do umowy z 6. listopada 1921. Dnia 26. lipca br. zakomunikował posłowi polskiemu w Pradze czechosłowacki prezydent ministrów i minister spraw zagranicznych dr. Benesz, że połączenie komisji nie może dojść do skutku. Wobec powyższego polska komisja jaworzynska stwierdza: 1) że aneks B. do umowy z 6. listopada 1921 nie został wykonany i że odpowiedzialność za niewykonanie tego aneksu spada wyłącznie i całkowicie na rząd czechosłowacki, który nieustannem przewlekaniem terminu zejścia się komisji polskiej i czechosłowackiej, uniemożliwił bezpośrednie i polubowne porozumienie w sprawie Jaworzyny, 2) oświadcza, że w tych warunkach nie ma możliwości dalej działać.

Londyńskie rozczarowanie.

Koalicja ocalona, konferencja jednak rozbita — oto „succus rei” depeza z dwu dni ostatnich. A jak do tego doszło, wskazują następujące informacje:

Lloyd George oświadczył jeszcze przed rozbiciem konferencji, że Anglja jest gotowa: 1) Przyjąć projekt włoski dotyczący odroczenia

konferencji aż do końca br. 2) Pozostawić komisji reparacyjnej rozstrzygnięcie kwestji moratorium, 3) Zgodzić się, aby żądane przez komisję gwarancyjną i przez Niemcy przyjęte gwarancje zostały natychmiast urzeczywistnione. 4) Nie żądać od dłużników aljanckich, aż do następnej konferencji z końcem tego roku żadnych procentów.

dzających do frontów, wzmożoną produkcję przemysłu wojennego, wyciąganie z zamierających frontów wewnętrznych licznych dywizji do kraju dla reorganizacji i zasilanie niemi rosyjskiego frontu zachodniego. Aktywność i planowość przygotowań wojennych, zwróconych przeciwko Polsce, potwierdza najzupełniej słowne pogroźki władców Rosji.

Łącznie z tą mobilizacją sił materialnych, sowiewi rozpoczynają szeroko zakrojoną kampanie propagandystyczną i polityczną celem przygotowania i ułatwienia sobie ciosu ostatecznego.

Dla spopularyzowania nawewnątrz swych zamierzeń rzucają hasło świętej wojny narodu ro-

syjskiego z Polską, podejmują sztandar narodowej nienawiści, pod którym od wieków szły wszystkie najazdy Rosji carskiej na ziemie polskie. Rezultatem tego jest wstąpienie do Czerwonej Armii całej masy byłych carskich oficerów, którzy w imię Wielkiej Rosji wyrzekają się swych „białych” uprzedzeń do nowej władzy.

Tem zręcznem posunięciem Sowiety wzmacniają znacznie kadry swego wojska, podnoszą jego sprawność, organizację komunistycznych komórek w oddziałach, zapewniają sobie lojalność, t. zw. speców, podnoszą bitność żołnierza i jego wytrzymałość w boju.

Projekt angielski przyjęli wszyscy aliansi, z wyjątkiem Francji.

Poincare oświadczył, że nie może go przyjąć, gdyż Francja stoi na stanowisku, że bez nowych gwarancji ze strony Niemiec nie może udzielić moratorium.

Lloyd George odpowiedział, iż nie może się zgodzić na odroczenie konferencji bez moratorium i podkreślił, że Anglia nie uznaje proponowanych przez Francję nowych gwarancji, nie z powodu jakiegokolwiek stronniczości w stosunku do Niemiec, lecz jedynie dlatego, iż jest przekonana, że gwarancje te nie spełnią swego celu.

Schanzer, Theunis, L. George i Poincare zebraли się w sobotę przedpołudniem na naradę dla rozważania warunków, pod którymi możnaby ustalić wspólne postanowienia w sprawie przyznania Niemcom moratorium. Porozumienia nie udało się osiągnąć, wobec tego rozważano sprawę odroczenia decyzji w tej kwestji na trzy miesiące i w tym kierunku nie osiągnięto również porozumienia.

Złożono oświadczenie, że nad tą sprawą zastępcy rządów będą się dalej zastanawiali, nie ustalono jednak terminu dalszego zebrania się.

Zdaje się, że konferencja zakończy się bez osiągnięcia rezultatu w sprawie moratorium.

Na ostatnim posiedzeniu szefów delegacji, Poincare, wobec nadal trwającej różnicy poglądów delegatów, zaproponował

odroczenie powzięcia decyzji w sprawie moratorium

na podstawie formuły następującej: Ponieważ osiągnięcie układu zdaje się być niemożliwe, wobec tego rozstrzygnięciem najbardziej sprzyjającym utrzymaniu porozumienia i regularnemu wykonaniu traktatu byłoby odmówienie Niemcom wszelkiego rodzaju moratorium w odniesieniu do trzech najbliższych rat miesięcznych, tj. sierpniowej, wrześniowej i październikowej, oraz nieprzyjmowanie chwilowo jeszcze żadnej decyzji co do raty listopadowej i następnych. Rata z dnia 15. sierpnia byłaby odroczone do dnia 31. bm., z powodu opóźnienia, wywołanego naradami londyńskimi i powzięciem decyzji przez komisję odszkodowawczą. Pozostaje samo przez się zrozumiałe, że w razie nieuiszczenia przez Niemcy którejkolwiek z trzech najbliższych rat, komisja odszkodowawcza stwierdziłaby fakt uchybienia ze strony Niemiec, przyjętym zobowiązaniom. Poczynając od dnia dzisiejszego, sprzymierzeńcy rozpoczęliby stosowanie szeregu takich środków kontrolnych, co do których zgoda została osiągnięta. Następną konferencja międzysojusznicza miałaby się odbyć na początku listopada br. w celu zbadania sprawy przygotowania pożyczki międzynarodowej dla Niemiec oraz sprawy długów międzysojuszniczych.

Powyższa

propozycja Poincarego została odrzucona przez Lloyda George'a,

który z kolei zaproponował udzielenie Niemcom niezwłocznie 3-miesięcznego moratorium.

Poincare odpowiedział na to formalnym oświadczeniem, że w takim razie musiałby uzyskać zgodę na zaprowadzenie kontroli nad niemieckimi kopalniami rżadowymi i łogami leśnymi. W ten sposób zgody nie osiągnięto, pomimo ducha pojednania, ujawnianego przez Poincarego i jego propozycji odroczenia decyzji.

Na razie posiedzenie ministrów finansów przyjęło wniosek odraczający narady nad kwestją moratorium i uchwaliło wezwać Niemcy, aby uiszczyły wypłaty do 15. bm.

Za 2—3 miesiące mają być podjęte obrady w sprawie moratorium.

Dwie główne kwestje, co do których pogląd francuski różni się zasadniczo od poglądu sprzymierzonych, są:

1) kontrola nad kopalniami w zagłębiu Ruhry i lasami na lewym brzegu Renu.

2) długość i rodzaj moratorium.

Główna trudność, dotycząca francuskiego żądania kontroli polega na tem, że koszty administracji przewyższyłyby zyski.

W sprawie reformy Reichsbanku, polegającej na regulowaniu emisji banknotów i na zmniejszeniu długu płynnego Niemiec zostało osiągnięte porozumienie. Jednomyslnie uznano konieczność niezależności Reichsbanku od rządu niemieckiego. „Daily Chronicle”, omawiając możliwość nie-

uzyskania porozumienia, pisze, że traktat wersalski upoważnia komisję reparacyjną do udzielenia moratorium, to też zwołanie konferencji londyńskiej było zbyteczne. Zwołano konferencję jedynie ze względu na różnicę poglądów państw sprzymierzonych. Porozumienia nie osiągnięto, ponieważ propozycja Poincarego nie nadaje się do przyjęcia. O ile taka sytuacja potrwa dłużej, to sprawa będzie przekazana ponownie komisji odszkodowań.

Komisja reparacyjna złożyła komisji dla niemieckich długów wojennych w Paryżu następującą notę:

Akcja przedwyborcza.

LEWICA STRON, LUDOWEGO PRZECIW POŁĄCZENIU Z PIASTOWCAMI.

Jak nam donoszą z Przemyśla, dnia 13 bm, odbył się tam Zjazd organizacyjny delegatów lewicy PSL, z województwa lwowskiego przy uczestnictwie posłów: dra Putka, Sliwińskiego i Sejby. Po 5-godzinnych obradach i po wywodach 18 mówców, przyjęto rezolucję, wypowiadającą się przeciw kompromisowi z Piastowcami, a za prowadzeniem akcji wyborczej w porozumieniu z PSL. Wyzwolaniem i stronnictwami robotniczymi. Wybrano zarząd Rady wojewódzkiej, a następnie wysłano depezę do Naczelnika Państwa,

Komisja reparacyjna nie jest w możności wbrew zapowiedzi w piśmie z dnia 13. lipca br. donieść komisji niemieckiej przed 15. bm. o swoim rozstrzygnięciu w sprawie memorandum niemieckiego z dnia 12. lipca br. Komisja reparacyjna powzięła postanowienie kwestji terminu płatności w dniu 15. bm., który to termin aż do czasu ewentualnej decyzji ma pozostać niezmienny. Podpisany: Dubois i Brandbury.

Delegacja francuska opuściła we wtorek Londyn.

—o—

Ze spraw ukraińskich.

ATAMAN ORLIK.

(t. z.) Jak już w poprzednim numerze donieśliśmy, w ostatnich czasach pojawiły się na Wołyniu silne oddziały powstańcze, a to atamana Orlika i Wołoszczuka. Oddziały te operują w okolicach Szepietówki i Połonnego, prowadząc z bolszewikami zaciętą walkę podjazdową.

Donieśliśmy również o rozbiciu przez Orlika bataljonu galicyjskiego. Obecnie możemy podać o tej walce bliższe szczegóły.

W dniu 5. bm. Orlik niespodziewanie opanował ten bataljon. Bataljon ten składał się z b. galicyjskich t. zw. „siczowych strzelców”. W r. 1919 wycofali się oni z Małopolski Wschod. i przeszli na stronę bolszewików. Składali go w przeważnej części sami akademicy. W okolicy Połonnego zaatakowały ich oddziały Orlika. „Bataljon śmierci” — takie szumne miano nosili ex-siczownicy — bronili się dzielnie, jednakże uledek musieli przeważnym siłom. Prawie pięćset ludzi zostało doszczętnie wymordowanych.

Oddziały Orlika i Wołoszczuka operują już od dłuższego czasu, unikając starcia z regularnymi oddziałami czerwonej armji. Głównym zadaniem tych oddziałów jest propaganda antibolszewicka. Napadają one na poszczególne miasteczka, gdzie rozstrzelują urzędników sowieckich i członków czerezwyczajki, wysadzają mosty kolejowe itp.

Oddział Orlika liczy około tysiąca ludzi piechoty i kawalerji, rozporządza nadto 15 karabinami maszynowymi i trzema działami, zdobytymi na bolszewikach. Powstańcy są znakomicie uzbrojeni i wyekwipowani, dyscyplina u nich surowsza, aniżeli w armji carskiej. Rokwizycje u ludności są surowo zakazane. Powstańcy płacą za wszystko dolarami lub frankami.

Bolszewicy niejednokrotnie wysyłali przeciwko nim znaczniejsze siły, jednakże każdym razem ponieśli porażkę, albowiem Orlik działa nadzwyczaj sprytnie. Po każdym napadzie oddział jego rozsypuje się i po kilku dniach zbiera się w innym miejscu, by dokonać nowego napadu.

Celem uniknięcia prowokacji powstańcy nie przyjmują dezertarów. Jeśli ci zgłaszają się w większej liczbie, to formują się z nich osobne oddziały, które muszą działać najpierw na własną rękę. Dopiero po złożeniu dowodów przywiązania do sprawy, Orlik wciąga ich do swoich szeregów.

Obecnie Orlik uwija się w okolicy Szepietówki.

WYSADZENIE MOSTU.

Niewielki oddział powstańczy, operujący w okolicy Zmierzynka—Kijów wysadził w powiecie most kolejowy w chwili, gdy przejeżdżał

w której Zjazd delegatów lewicy PSL. Województwa lwowskiego, obradujący w Przemyślu, składa Panu Naczelnikowi Państwa wyrazy czci i hołdu za trudy i znoje oddane Ojczyźnie i ludowi.

Obawiać się należy, że decyzje te zaważą ujemnie na akcji wyborczej stronnictw ludowych.

*

Kraków. (PAT.). W wykonaniu polecenia Ministra spraw wewnętrznych, odbył się wczoraj w sali Rady powiatowej zjazd starostów województwa krakowskiego, pod przewodnictwem Wojewody Gałęckiego. Przedmiotem obrad była sprawa wyborów do Sejmu i Senatu.

przezeń pociąg, wiozący 4. pułk piechoty sowieckiej z 45. dywizji. Pociąg runął w rzekę. Staro się to tuż przy stacji kolejowej Korzonka.

Na miejsce wypadku bolszewicy wysłali syne oddziały piechoty i kawalerji.

W sprawie emisji losów tytoniowych.

Zabie, 7. sierpnia 1922.

Odnośnie do artykułu zamieszczonego w „Gazecie Lwowskiej” z 2. sierpnia br. Nr. 166, a pochodzącego od inżyniera p. Tadeusza Kinela w sprawie zdobycia kwoty 100 miliardów mp. na uruchomienie monopolu tytoniowego w Polsce przez emisję losów tytoniowych pozwałam sobie dołączyć do artykułu tego pewne uzupełnienia z prośbą, by Szanowna Redakcja zamieściła je w łamach Swego Szanownego pisma. I tak w uzupełnieniu wskazówek p. inż. Kinela, proponowałbym przy emisji losów tytoniowych celem zapewnienia jak najrychlejszej rozsprzedaży tych listów, by posiadaczom oprócz proponowanej przez p. inż. Kinela amortyzacji i wylosowania oraz oprocentowania, zapewnionem było:

1) pierwszeństwo w nabywaniu produktów tytoniowych w trafikach rządowych przed tymi, którzy listami takimi nie mogliby się wykazać,

2) że w razie wylosowania danego losu posiadaczowi losu przysługiwałoby prawo wyboru albo gotówki, reprezentującej nominalną wartość losu, albo takiej ilości produktów tytoniowych, jaką za nominalną wartość losu w chwili emisji onegoż po cenach przez Rząd ustalonych można by nabyć.

Takie korzyści, zapewnione posiadaczom losów tytoniowych, przyczyniłyby się niewątpliwie do bardzo szybkiej rozsprzedaży takowych i umożliwiłyby Państwu w stosunkowo bardzo krótkim czasie wydobycie ze społeczeństwa owych potrzebnych 10 miliardów mp. Przyznanie posiadaczom losów prawa pierwszeństwa w nabywaniu produktów tytoniowych zachęciłoby do nabywania tych losów szerokie koła palaczy, wśród których niewątpliwie setki tysięcy takichby się znalazło, którzyby ofiarowali bardzo chętnie do 10.000 mp, a nawet i więcej, by sobie zapewnić możliwość nabywania potrzebnego tytoniu. Zrealizowanie zaś zasady tego pierwszeństwa przedstawiam sobie w ten sposób, iż każdy sklep tytoniowy utrzymywałby w ewidencji posiadaczy losów swego rejonu i tych przedewszystkiem potrzeby uważałby obowiązkiem zaspokoić.

Zapewnienie zaś Rządu, że w razie wylosowania losu posiadaczowi przysługuje prawo wyboru gotówki lub produktów tytoniowych zachęciłoby do nabywania tych losów finansistów, któ-

